

Romeinen (ten
gemeene gra-
den monstreu-
heid" wordt.
Socialisme van
hier gelaten
nastateert: een
men rechts en
gsmuur in den
ht wordt op te
aarin rechts en
ke gaven van
gendeel. **JUST**
antithese voor
en legt men ze
an dat Diepen-
is verloochent,
eerde jeugd ze
t te zien: den
constructie van
Nij willen geen
theologen
de uitspraken
le") te „hand-
dische facul-
zeggen dan de
politieke voor-
orn, en van de
arthisme, de
en vooral Kuy-
tevens de anti-
cherpste tegen-
ige — en waar
te wijzen, met
pekte duidelijk-
nize jonge men-
Diepenhorst in
ongerelaten ze
it. Ook Kuyper
nog al meevle-
in de gemeene
ig) een **PRO-**
stief" is ook van

nschap gegeven
in ons rapport,
sma, dat ze in
en dus ook het
le andersluden-
oorlog in ons
en; onze lezers
n. Ook voor het
g in dezen.
satorischen weg
in deze van de
rden gelegd tot
w in leer-stelli-
We hebben niet
geschreven; we
aen, die nu door
bracht onder de
we deze dingen
organisatorisch.
t, beginselen, en
m a a r h o o-

n, die weigeren
deze principieele
vloed te breken,
ringen beleggen
tevens de jeugd
gast gaan, dan
t de reformatie
den zwaren tijd,
penen tegen een
ig, die tenslotte
e" als ook prof.

ner van 23 Mei j.l.
ers A. I. hetzelfde
auteur, tegen wien
„De zeere plek"
hten), het woord
tot diegenen, die
artikel geeft mij
geeft, omdat men

erkingen. Maar als
t wil doen oefenen
t we aan: „be-
belijden" alleen
in de rol van be-
ereenigingen weg-
et gaat vooral mis
as betoogen houdt,
en nalaten erop te
de leiders. En
ordigen. In de be-
andere leden van
die belijdenis le-
die bezieling van-

erstaan naar haar
bedenken, dat ook
begrijpen, dat wij
zoals ze er
rijk der hemelen
noemt. En als wij
in een oogenblikke

later in de politiek weer worden ingesloten, dan zeggen
wegun ons het gezicht op ernstige menschen, want alleen
met zulken kunnen wij principieel werk verrichten. Con-
creet gesproken: als wij openlijk verklaren, dat Ridder-
bos c.s. zich vergrepen aan recht en wet en aan onzen
christen-naam, zeg dan niet in de politiek: wij **WILLEN**
hierover **HIER** niet gesproken hebben. Want deze zaak
is geen zaakje van een kerkje. We kennen geen kerkje,
en dus kennen we geen zaakje in de kerk. Wij hebben
tegen hen bezwaren uit een oogpunt van openbaar
christelijk leven. Daar moet een kiesvereniging werk
van kunnen maken. Laat Trouw niet in de fout van
Dr Colijn vallen, die met Ridderbos, toen het in de kerk
nog maar een broeder-strijd was, openlijk verzuchtte,
dat de broederstrijd maar in het **LATIJN** moest worden
gevoerd: Colijn begreep niet, dat de man, die in het
Latijn wou argumenteeren, kort daarna in staat
was in plat **NEDERLANDSCH** te concludeeren, dat
bij ons het openbaar christelijk leven in den wortel ont-
stoken was. En als wij welkom zijn geweest in openbare
vergaderingen van de partij in verkiezingsdagen om ons
in het zweet te spreken b.v. voor een stampvolle Doelen-
zaal tegen Barth en Brunner, laat ons dan ook in partij-
verband mogen zeggen, in plat hollandsch, dat de jongere
Diepenhorst inzake Barth aan de jongens van de J.V. en
aan de studenten verkeerde voorlichting geeft, d.w.z. de
partij ondermijnt. Men wil immers die jongens en die
studenten straks naast en na ons op de kiesvereniging
zien? Kerk en politiek hebben een eigen aard, zegt de
schr. Wij vragen: hebben ze ook ieder een eigen be-
ginsel? Of geloofs-spanning? Wij meenen:
neen.

Politiek is strijd om het recht, aldus schr. Accoord.
Juist daarom worden wij zoo benauwd, als vooraanstaande
partijfiguren met het recht een loopje nemen (synode).
En als de auteur zegt: het is recht, waarvoor „Schrift
en Belijdenis" (!) „alleen beginselen of grondgedach-
ten" geven, dan loochenen wij dit. De belijdenis geeft
ook in dezen sommige klare uitspraken. Door die klare
uitspraken b.v. is Linggadjati geoordeeld. Hoe komt het,
dat terwijl de heer Schouten inzake Linggadjati een
veelszins verdienstelijke strijd voerde, kerkmen-
schen als Verkuyll, Bavinck, Van den Brink en anderen
hem in den steek lieten? Omdat ze op dit punt net zoo
schreven als de auteur van Trouw. En allang zoo dachten.

Over theologische vragen, aldus een beetje schamper
de auteur, kan men duizend jaar twisten, maar (!) poli-
tiek is practijk. Evenwel over de grondvragen der
politiek, neem maar de wijsgeerige, is langer dan
duizend jaar gestreden. En wie zulk een strijd een be-
drijf acht, dat met „de practijk" niet te maken heeft,
die is on-practisch. Want beginselen werken door. Boven-
dien zijn sommige kerkelijke antwoorden, die deze
auteur vermoedelijk met den niet-passenden naam van
„theologische" aanduidt, van rechtstreeksch belang voor
de politiek (denk aan „natuurlijk licht" en „natuur-
recht"). Toen Kuyper destijds met zijn goed-bedeelde
gemeene-gratie-theorie de politieke leiders op de
baan hielp, toen zij geen mensch: dat is theologie,
en dus alleen voor de kerk. Ze dankten God en gingen aan
t werk. Toen daarentegen wij begonnen daartegen be-
zwaren te ontwikkelen, zonder evenwel de „natuur" in
oppositie tegenover „de genade" te zetten (eerder bre-
kend het dualisme tusschen beide), toen zei Ridderbos
tegen Colijn: schreven „ze" maar latijn; en anderen
zuchtten: „de gemeene-gratie" is een theologien-
kweste. Men kende zijn eigen leven niet, toen men God
dankte, dat Kuyper in 't nederlandsch de politiek had op
gang geholpen met zijn gemeene-gratie-idee. De Duitschers
redeneerden ook zoo. Van **ZICHZELF** zeiden ze: onze
politiek is **RELIGIE**. Tot **ONS** zeiden ze: denk er wel
aan: uw religie blijft buiten de politiek.

De schrijver, die begon met te spreken: politiek is
een strijd om het recht, eindigt met de leus: politiek is
de kunst van het bereikbare. Maar strijden voor het
recht is altijd een grijpen naar het onbereikbare, en dat
weten. Het zich zetten tot een teken, dat weersproken
blijft worden.

Wie dit onderschrijft, vergeet geen moment de moeijk-
heden, waarvoor onze kamerleden zich geplaatst vinden.
Vergeet ook niet, dat zij dikwijls niet anders kunnen dan
daar roeien met de riemen die ze hebben. Maar hun
„kunst" willen we van hun „strijd" om het „recht" niet
gescheiden zien.

Het slot van het artikel „ligt" ons het minst. „Wij
zouden aan professoren en predikanten niet gaarne het
recht ontzeggen, om elkander en anderen van principieele
afdwalingen te beschuldigen". Nu wij ontzeggen hun dit
recht wel degelijk in veel gevallen. In al die gevallen,
waarin ze valsch beschuldigen. Wij ontzeggen hun het
recht des te meer, in zulke gevallen tot banvonnissen in
Gods naam te komen, terwijl ze daarna het roer van hun
argumenten omgooien.

En wij ontzeggen elk schrijver in „Trouw" het recht
dit bedrijf te qualificeeren met den niet-passenden naam
van „debatten". Wij wilden graag dat men aan het
doen van Ridderbos en Dijk en zoo zijn eigen naam gaf.
Niet maar als men met deze heeren aan één avondmaals-
tafel zit, maar ook als men aan de kiesverenigingen
voorlichting geeft.

Geloof zonder werken is dood, zegt de Schr., om eraan
toe te voegen: beginselen zijn het niet minder. Hij zal
bedoelen: het hebben van beginselen, maar zonder
werken. Het uitroepen ervan, maar zonder de erop klo-
pende werken. Wij onderschrijven zijn woord van a tot z.
Maar zeggen dan temeer tot hem: als uw naaste vrienden
ten dage der „tucht" in de KERK roepen: ziehier onze
BEGINSELEN (en daarom moeten al die honderden
worden weggezonden), en ze gaan daarna die begin-
selen (!) overboord gooien, tolererende wat ze in ons
„straffen", dan zeggen we: dit is „dood". En als dan een
auteur in „Trouw", nauwelijks wetende, waarschijnlijk,
wat voor „beginselen" Ridderbos en Dijk c.s. nu eigenlijk
hebben uitgeroepen, antwoordt: praat daarover in de
kerk, maar geen woord erover in de kringen van de
politiek, dan vragen we: is dat geen gevaar, als men
„dood" den naam van „leven" geeft, en dit alleen des
Zondags? Wij zouden met aandrang willen vragen: zie
toch eens wie men heeft uitgeworpen, en wie erbij ston-

den te applaudiseeren? De rechtsche flank onder de
soldaten van Kuyper (we hebben 't over den beginsel-
strijd) zijn weggestuurd, en die applaudiseerenden waren
de leden van de linksche flank; de menschen, die
Schouten het eerst met een kerkelijk moreel-gezags-
gebaar (de zendingsmannen) hebben gemolesteerd in zijn
politieke Linggadjati-strijd.

We worden dan ook alleen maar gebracht in een sfeer,
waarin het naar elkaar luisteren bij voorbaat wordt ge-
hinderd, als we tenslotte zonder concrete aanduiding
hooren spreken van „officiëren", die „veilig gezeten
achter hun bureau, zich alleen maar in het steekspel
der hoogere krijgskunde vermeien". Dat zegge men niet
tot wie in oorlogstijd den strijd hebben gevoerd op het
terrein waar schoten vielen, ik bedoel dezen keer: de
schoten van de Ridderbussen etc. Men zegge het tot hen,
die achter hun bureau formules van goddelijken open-
baringsinhoud opstellen, die ze straks ter bestrijding over-
laten, maar dit eerst, nadat ze ermee de kerk hebben
plaggeshoten. Dat zijn de „stuurlui" van den wal, die het
schip der kerk zijn beklommen, om het aan den grond
te zetten.

En tenslotte: maar ook wij als kerkmenschen
zeggen: geen stuurlui van den wal. En daarom zullen we
spreken als de politieke kringen hen naar onze jeugd
sturen.

De auteur in „Trouw" zegt: wij hebben dringend be-
hoefte aan menschen die zich willen verdiepen in de
vragen van den dag. Ja, maar één van zijn mede-
werkers schrijft immers in een handleiding voor de A.R.
jeugd, dat de KERK met die vragen van den dag
zich niet bezig houden mag? Word kerkelijk ambtsdrager,
en de kerk kan u uitwerpen; ga in de politiek, en ze staat
bij wat ge daar uitvoert, eerbiedig met den mond open
naar u te kijken. Maar wij houden de kaken liever op
elkaar.

K. S.

DE ZEERE PLEK.

Op de V.U. hebben we kritiek; en het is ons bekend,
dat menigeen denkt: nu ja, er zit „oud zeer", en zich
daarom bij voorbaat al schrap zet: het zal wel be-
vooroordeelde kritiek zijn.

Inderdaad zit er „oud zeer". Het pijnlijke is even-
wel, dat er „nieuw zeer" „zit". Dat de V.U. in haar
fouten volhardt en niet heeft begrepen, en, als zij
niet radicaal verandert, nooit meer begrijpen zal, wie
de ware vrienden zijn van de beginselen, waar-
uit zij geboren is. Die tijd (van dat wel begrijpen) is
er geweest. Later kwam de zelfgenoegzaamheid, ten-
gevolge van zelfhandhaving tegen niet eens concu-
reerende andere invloedscentra.

Maar goed — we rekenen met die mentaliteit. En
laten daarom dezen keer een schrijver in „Trouw"
spreken, die wel een vriend van de bestaande V.U.
zal wezen.

Hij schreef in No. 623 (10 Mei) een artikel, onder-
teekend „A.I.", over „Geloof of beginsel".
Daarin wordt geopponereerd tegen mr Schmal. Mr
Schmal had iets geponeerd, dat de schrijver in
„Trouw" aldus in formule brengt, n.l.:

*„dat de Kerk niet, bijv. door een binding aan de
belijdenisschriften, de wetenschap moet vastleggen".*

Tot zoover mr Schmal, volgens interpretatie-
„Trouw".

Hiertegenover plaatst nu de schrijver in „Trouw",
na de mededeeling, dat hij die stelling zelf aanvaardt,
het volgende als bijdrage voor de kennis der feiten:

*„Het is dan ook een ABUIS, wanneer mr Schmal
zegt, dat de Drie formulieren van Eenigheid (de
belijdenisschriften) een bindende grondslag zijn
voor de Vrije Universiteit. Dat is alleen juist voor
de Theologie, niet voor de andere faculteiten".*

Tot zoover „Trouw".

Hier wordt de „zeere plek" der V.U. geraakt. De
„andere" faculteiten staan niet op den grondslag
der belijdenis (3 formulieren).

Dat ook de theologische op enkele punten
dien grondslag verlaat (evenals het huidige syno-
docratische Kampen onder leiding van dr J. Ridder-
bos), is tot daar aan toe. Zij doet dat in het onder-
wijs van Hepp (over het geweten, het algemeen in-
wendig getuigenis des Geestes, het mogelijke gebruik
van het „natuurlijk licht", de gemeene gratie, de plu-
riformiteit). Ridderbos (in zijn blad) steunt haar in
dien afval, omdat hij nu eenmaal, als 't op de V.U.
aankomt, minder scherp ziet, dan wanneer 't op zijn
Kamper collega's, die hun eigen weg gaan, afgaat.

Maar, nog eens, daarover spreken we thans niet.
Theoretisch gesproken (meer is er, geloof ik,
niet om te troosten) kan men een tijdelijke aberratie
van professoren der Theol. Fac. der V.U. corrigeren
naar den grondslag. Gebeuren zal 't wel niet, maar
in abstracto kan het.

Maar het gaat ons om iets anders ditmaal. Die an-
dere faculteiten zijn niet gebonden aan de 3 for-
mulieren.

Is dit nu een jubeltoon, of een exclamatie van
iemand, die buikpijn heeft?

Wij gelooven 't laatste.

Neem een man als dr K. Dijk. Hij is een paladijn
van de concrete V.U. (hoe ze ook sporen of ont-
sporen moge), en zal dus wat „Trouw" constateert,
niet alleen als weergave van den feitelijken toestand,
doch ook als factische erkenning van een norm
prachtig vinden. Ik zie hem al ja-knikken. Maar als
hij de positie van een theoretisch-„interkerkelij-
ken" jeugdbond — de J.V. op G.G. — moet vaststel-

len, dan zal hij „de vrienden" laten formuleeren dat
natuurlijk de H. Schrift in de Geref. belijdenis is
geïnterpreteerd, en dat natuurlijk die belijdenis,
en dus die H. Schrift goed is geïnterpreteerd door de
synodes van 1926 EN van 1942-'44, zoodat na-
tuurlijk de interkerkelijke bond, zonder „eng" te
worden, puur synodocratisch is. Hij heeft als ker-
kelijk coöperator met Ridderbos-Grosheide een re-
deniering gevolgd (om een bepaald doel te be-
reiken) die hij om zijns levens wil (en dit wederom
om een bepaald doel te bereiken) niet zou wil-
len volgen voor de hooggeleerde, onvolprezene V.U.
Er is hier een dubbele logica, één voor tóóg-, één voor
protest-dagen.

Van een dubbele logica nu krijgt men altijd buik-
pijn.

Willen wij hier, bedekt of openlijk, een sneer geven
tegen de V.U.?

Neen — géén sneer, en wél openlijk.

Wij willen openlijk verklaren, dat o.i. de V.U. nog
nimmer klaar gekomen is met de kwestie, hiermee
samenhangende. Men heeft gezegd: we binden ons aan
de gereformeerde beginselen. Maar in de for-
muleering van die beginselen is men nog nooit ge-
slaagd. En sindsdien zweeft alles in de ruimte.

Willen wij daarmee zeggen, dat elke faculteit moet
gebonden zijn aan de 3 formulieren? Als men ons
vraagt, of 't wenschelijk zou zijn, antwoorden
we ja; want die 3 formulieren geven inderdaad te
kennen wat gereformeerd is. Het is eenvoudig
belachelijk; dat dezelfde menschen, die met hun ver-
vangingsformuletje 1946 direct naar een
oecumenische(!) synode loopen, om approbatie erop
te krijgen, een oogenblikke later zullen redeneeren:
wilt u oecumenisch doen? dan geen 3 formulieren, doch
beginselen! Met het eerste gebaar bereiken
zij, dat wij, die hen van afwijking van de 3 formule-
lieren op bepaalde punten beschuldigen, niet kunnen
meedoen aan het z.g. oecumenische werk; en met het
tweede, dat zij de 3 formulieren nog verder kunnen
„interpreteeren" naar hun er van afwijkende meenin-
gen. Het blad van dr J. Ridderbos b.v. maakt nu heel
veel werk van de pluriformiteit, waarvan Kuyper
zelf zei, dat ze inging tegen de letter en den geest
der belijdenis. Onze conträ-argumenten worden als
„fanatiek" zóómaar — voorbijgegaan.

Om nu echter op de V.U. terug te komen: we heb-
ben in een andere rubriek reeds betoogd, dat een
heusch gereformeerd belijder (van drie formu-
lieren) zich nimmer in zijn wetenschappelijke arbeid
(al is die formeel ook daaraan niet gebonden) ervan
vrij kan maken.

Nu zijn er inderdaad in de 3 formulieren wel be-
paalde punten, die niet rechtstreeks(!) de
stof der faculteiten, die niet theologisch zijn, raken.
Een jurist kan goed jurist zijn, een litterator goed li-
terator, ook al spreekt hij niet over de paapsche
mis. Maar artikelen, die in hun achtergrond de
stof der andere faculteiten niet raken, ken ik
niet eens. En dat pleit al tegen
loslating.

Daar komt bij, dat andere confessioneel gefixeer-
de waarheden alle faculteiten direct
raken. B.v. inzake het natuurlijk licht en 't
feit, dat de onwedergeboren mensch dit ten onder
houdt en geheel bezoedelt. Daar
kan geen één faculteit om heen.

Een juridische faculteit, die het wel doet, moet
scheef loopen. Zoo b.v. prof. Diepenhorst (J.V.). In
ons nummer van verleden week o.a. heb ik aangetoond,
dat hij daarvan afwijkt.

Nu zou de V.U. hem moeten afwijzen. Het zal
niet gebeuren.

Ook de A.R. partij zou het moeten doen. Ze zal
hem hoogstens(!) wat minder duidelijk naar vo-
ren schuiven.

En hier ligt de zeere plek. Kuyper heeft veel te veel
de kwestie der formulieren als een kwestie der
kerkelijke binding gezien, en zijn V.U. van de
kerk willen „redden" (verder gaan de heeren van de
V.U. in de kerk het mes zetten naar hartelust: 1944!)
Hij wreekt zich Kuyper's fout. Binding aan
de drie formulieren is, als de kerk ze
hanteert, kerkelijke binding. Maar ze is eerst en
tevens binding aan Gods waarheid.
Uit angst voor kerkelijke willekeur heeft Kuyper
de waarheid willen verhinderen, haar herauten te
binden.

K. S.

JAARBOEK GEREFORMEERDE KERKEN.

Ons Jaarboek, eigenlijk heet het Handboek, is ver-
schenen.

Natuurlijk geven we hier geen cijfers en feiten;
want de belangstellende lezer zal ze uit het boek zelf
willen halen. We kunnen slechts de belangstelling
opwekken, door een kort bericht omtrent wat er in
staat. Dat is heel veel. Niet alleen de gewone statis-
tische gegevens, die meer en meer uitdijen, ook wat
verenigings- en persnieuws betreft, doch ook enkele
artikelen vullen het plm. 200 bladzijden tellende boek.
In de eerste plaats het Jaaroverzicht, waarin gepoogd
is, de voornaamste gebeurtenissen op kerkelijk ter-
rein te overzien, en soms naar haar betekenis te
taxeeren. Daarna een artikel van den archivaris der